

Tööliliste Võitlus

Iseseiswa Sotsialistliku Töölispartei häälekandja.

Nr. 2 (5)

Märts, 1923.

Nr. 2 (5)

Toimetus ja talitus:

TELLIMISE HIND: 30 marka weerandaastas.

Lai tänaw 35, krt. 3. Aadr.: Tallinn, postkast 367.

Üksik nummer 10 marka.

Sisu: K. F. Partei kongressi järele. — J. Barbarus. Tsyklist: „Elawad monumendid“. — Tagurlaste wõit. — Riigikogu mõraa kinni jäänud seauseelnõud. — Iseseiswa Sotsialistliku Töölispartei I. (IV.) kongress. — Riigikogust. — Põiklõiked. — Kroonika.

Partei kongressi järele.

Cesti Iseseisew Sotsialistlik Tööliliste Partei, mis tekkis 1920. aasta kewadel Cesti Sotsialistide-Revolutionääride Partei ja pahempoolsete sotsiaaldemokraatide kokkujulamisest, tõusis lühike aja jooksul tugewaks töölisparteks, revolutsioonilise sotsialismi kantiks, mis sel ajal weel mõjul olewale sotside parteile andis hoobi hoobi järele, lüües selle järk-järgult wälja kõigist organiseeritud tööliklasši seisukohtadest. Kohalikul kommunistid, kes alati on tahtnud ainuwaltiseja oja mängida töölisklassi sees, nägid parteis karjatawat wõijalejat enesele, selle mõju oli tarwis halmata. Kommunistidele ei ole ju töölisklassi üldhuwid kunagi kallid olnud, waid ainult oma partei ja partei juhtide huwid. Sellepärast ei walitud abinõusid, et oma wõimupüüete nimel purustada masjeline revolutsiooniline töölispartei, lootes nii oma kuuwale jääwat partei laewukest wärskematele wetele juhtida. Neil õnneküttidel läks korda lõinud aasta kewadel meie parteid lõhki kiskuda ja sellega hoopi anda Cesti noorele töölisklassile. Sündis see, mis juba waremalt oli teostatud teiste maade revolutsioonilise sotsialistlikkudes parteides.

Kuid revolutsioonilist sotsialismi hämitada ei läinud neil ometi korda. Peale lõhkumise hakkas partei uuesti oma jalgipaisatud ridu koostama, selgejoonelisemalt ja tugewamini kui enne.

Kuiqgi see lõhe oli ajutiselt raskeks hoobiks parteile, oli ta ometi mõõdapääsematu. Kui ta ei oleks tulnud läinud kewadel, siis oleks ta sündinud hiljem. Cest parteisse tunginud kommunistide kiskud ei mõelnudki lõpetada

oma sifemist õnnistustööd parteis. Sellepärast oli see revolutsioonilisele sotsialismile ainult kajuks, kui tarwilik puhastus sündis õigel ajal, enne kui taskukommunistide istutatud sifemine mädanemine ei olnud weel juutnud partei organismi surmata. Partei puhastamine karjeristidest ja õnneküttidest terwendas ainult parteid ja kogu Cesti töölisklassi revolutsioonilist tiiba.

Partei kongressil 24. ja 25. webruaril s. a. oli meil wõimalus partei ülesehitamise eel- tööd lõpule wiia, tehtud töö peale tagasi wadata ja tulewiku arenemise sifetooni ära märkida, nii ilmawaatelistelt kui organisatsioonilistelt.

Arwuliseft ei olnud ju meie kongress suur ega jaanudki jeda olla, sest aeg partei organiseerimiseks oli lühikene. Kuid mõrreldeks läinud aastaga ei saa partei uuesti ülesehitamistöö tagajärge wõrkesteks pidada. Näesolewa kongressini oli asutatud 39 osakonda, millest 20 oli kongressil edustatud. Läinud aasta kongressil oli edustatud 30 osakonda, kuna osakondade üldarw oli 48. Sellega on kuu jooksul jõutud lõhutud parteid peaaegu sama tugewana üles ehitada, kui ta oli enne lõhet. Lõhi, paljud osakonnad on alles noored ja liigete arw weel wõrke, kuid just wii- masel ajal kaswamad nad kiiresti ja meie ei kahtle, et mõne kuu pärast meie partei mitu korda tugewamaks paisub, kui ta oli enne lõhet, jeda enam, et nüüd enam ei ole sifemisi wastolusid partei tööd katistamas. Wuidugi on tööd weel palju teha — see töö kohustab kõiki partei liikmeid ja poolehoidjaid.

Käesolev kongress andis ka ilmamaateli-
felt kindla ilme parteile. Kongress võttis
lõpuliselt vastu programmi, mis kindla piir-
joone tõmbab meie ja reformistliku sotsialismi
vahel. See programm väljendab selgelt
neid ilmamaateliisi ja taktilisi aluseid, millele
põhjeneme revolutsiooniliste sotsialistidena.

Kuid käesolev kongress võttis ka kindla
seisukoha tööliisklassi kallustajate vastu kom-
munistide liidkonnast. Meie partei puudu-
seks jenni oli, et meie ei olnud küllalt kind-
said piirjooni tõmmanud oma ja kommunisti-
tide viimase aja taktika vahel, mis häda-
ohklik tööliisklaskumisele. Kongress mõistis
huffa need kallustamiskatjed.

Kongressil valitjes täielik üksmeel. Kõik
põhimõttelised otsused tehti ühel häälel.

Loodame, et parteil forda lähes terwen-
bada fogu Eesti tööliisklaskumist, mida kom-
munistid oma taktikaga, oma inetu jõimu,
waletamiste ja teiste lubamata võtetega on
juba küllalt demoraliseerinud. Loodame, et
meil forda lähes tööliisklassi revolutsioonilist
tiiba jälle kindlasti ühte liita ja tema võit-
lusjõudu tõsta — nii võitluses oma ligemate
päewaülesannete teostamise kui ka oma lõpp-
sihi — sotsialismi saavutamise eest.

R. S.

Tsyklist: „ELAVAD MONUMENDID“.

Oh ironie, sainte ironie,
viens que je t'adore!

Proudhon.

2.

Panken, kontoriten, kantslin, kõrsin,
pargin,

kõht balloonia ja jalad hargin,
börsil, tänaval näen seisvat rasket kuju,
vaim tal kerge — roosiline tuju.

Kujur milline ta pystitanud, loonud,
meie silmi ette just kui ylespoonud,
et veel unenäongi — viirastusin kõlgub,
meelten painajana, mõtten mõlgub.

Näen tand rahulolun: näol kaks silma-
nööpi
rasva uppund. Suu kui tahaks rööki:
olgu õnnistet tsaar-võitja kapitaal, —
suurim jumalus ja puhlain ideaal!

Mööda töölised tast läevad — mustad
tondid
riideräbalaisse mähit nälgind kondid,
kanden tiisikuse idu rõskemasse urka, —
keldriruumi pimedasse nurka.

Kuulen kisendavat kuju: „pooge risti!“
näeb kui jutlustaman mõnda idealisti:
kuidas kasva saaks siis muidu kõhukene,
kyllalt tööline kui pole õhukene.

1920.

J. Barbarus.

Tagurlaste võit.

Esimene rahvahääletus on läbi. Saagi-
himulised kiriklikud pimedusewüürstid peavad
võidupidu. Uhes nendega hoistawad kõik
parempoolsed mustajalalised rühmitused:
Kiriklaste võit on ka nende võit. Tagurlaste
tahtmine on jaanud wormilijelt „rahwa taht-
mijeks“. Ütleme meelega wormilijelt, sest ei
jaa ka peale rahvahääletust pidada jeda was-
tundatud jeadust rahwa laialistele hulkadele
kajulikult ja ilmtingimata tarwilikult. Ei
jaa ometi kuidagi loogilijeks pidada jeda, et
rahwas oma huwidele risti vastu käiwa ot-
suse teeb. Kui jee aga tdepoolest nii jündinud
on, siis tõendab jee ainult meie wana wäidet
demokraatia kohta, et jün maksma wõib
panna ennast jee, kelle käes poliitiline ja ma-
janduslik wõim. Tdepoolest, kui kõik foda-
line ajatirjandus, mis kümnete tuhandete
wiiji üle maa laiali lähleb, kuude jookjup kõige
ägedamat kihutustööd fristlaste kajuks teqi,
jeletades sihilijult asjaolusid nii nagu nad
tdepoolest mitte ei ole, siis pidi jessel lõpuks
ka tagajärqi olema. Aga jüa juure tulewad
arwata weel määratud hulgad lendlehti, mis
puudade wiiji laiali laotati ja kus kõige jälgi-
malt wassiti ning wõltsiti tõijasju. Peale
nende kihutusabinõude korraldati üle terve
maa kirikutes, kooli- ja jeltimajades koosole-
kuid, kus ühelgi teijel seisukohal ajuwale
kõnelejale jõna ei antud, waid pajatati ainu-
üffi kiriklaste libedakeeljeid jutlustusi. Was-
taste koosolekutel korraldati aga trampimisi
ja munadepildumisi. Koogu parempoolsete
sihtide ja kiriklaste ühendatud jõule astusid
wastu üffi äärmijed pahempooljed, kellel puu-
dusid nii juured rahajummad ja laiaulatuse-
line ajatirjandus kui parempoolsetel. Selle-
pärast tuli piirduda peajasjalikult-juusjnalise
kihutustööga ja jedaqi oldi sunnitud raha-
puudusjel tegema piiratud määrat.

Need on põhjusjed, mijs kiriklasted oma
jeaduje läbi wiijid.

Kelles aga jesse juures kõige juurem jüüd,
jee on tõderafond. Oles ametlikult kiriku-
wastajel seisukohal, oles pidanud jee erafond
rahvahääletuse puhul kõige aqaramat tege-
must algama. Temal on oma ajatirjandus,
samuti on tema kõige jõukam usuwastastest
erafondadest, mille tõttu tal ka kõige enam
wõimalus oli kihutuskoosolekute korraldamis-

feks. Kuid tööerakond ei teinud pea mitte midagi, et oma tegevuse eest välja astuda. Need paar afadeemilist laadi artiklit, mis erakonna ajalehtedes ilmusid, olid jarnajad, mille kohta ijegi kiriklased tõendajid, et nad olla üli „wiijafad“ olnud. See kõik tõendab ainult ühte, et tööerakond ka jelles wiimases küsimuses, mille poolest ta teistest kodanlikest erakondadest erineb, on oma seisukoha sihiliselt muutnud. Oma tegeliku poliitika on ta oma endised „käremeelsed“ põhimõtteid ammugi jalge alla tallanud ja mahvasti maaliiduga tagurlike jüwendamise alal mõistelnud. Nüüd ei ole aga enam ühtainuski kõige piisemat lahkuminekut tema ja fogu parema tiiva wahel. Need töörahma hulqast, kes pimedast peast jenni tööerakonna sõnalist käremeelsust ja uuenduste lubamisi uskusid, peaksid ometi lõpuks äratundmijele jõudma, et ei ole terwes Eesti teist nii jõhkralt walijaid ninapidi wedawat erakonda, kui tööerakond.

Tööerakond mängis nähtawasti teadlikult jelle ujuõpetuse trumbi kristlastele kätte. Zemal oli tarwis lähendada riigifogu walimisi, et mitte lõpulikult oma usaldust walijate ees kaotada. Eest iga kuu Rufe kabineti tegemuse pikendamist tähendaks erakonnale iika uut ja uut kaotust. Sellepärast oli tarwis kas wõi tegemisele oletuga aidata pimedusewürstidel riigifogu kiires forras laiali ajada.

Muidugi mitte meie pole need, kelle ülesandeks on jelle riigifogu kaitsmine. Meie pärast oleks ta wõidud juba oma eluea esimesel kuul laialijaadetud jaada. Kogu ta tegemus oli Eesti kodanlike tagasikõsumise poliitika kindlustamine ja tööliste klassi õiguste sihilindel käpimine ning töörahma olukorra halwendamine. Kuid paha on just see, et riigifogu laialipekmine sündis kaswawa reaktsiooni jüwendamise armel. Ujuõpetuse algfoolidesse wiimine ei tähenda üffi tuntawalt töörahma maksukoorma suurendamist, waid weel palju enam tähendab see töörahma hingelise orjastamist, mille tõttu orjapidajatel awaneb wõimalus weel juuremat oja töörahma töowiljast omale kiskuda. Eks aidanud praegugi tähtjal määral pappide jalakawalat seadust läbiwija just tööinwaliidid — wanad rauad ja eidefjed, kes eluaga teisi orjates, nüüd kepi ja koti najale on jäänud ja kelle hinged kiriku pimedusewürstid oma õpetusega ära on mürgitanud. Nüüd hakatakse juba töörahma lapsi jarnasteks jelaoota hingeliseks raukadeks ette walmistama.

Siin ei jää teist tood, kui kõik tööliste ühisused ja parteid peamad kindlat jelaigustööd tegema hakkama, et töölisnoorsoole ei jaadaks

foolides ujuõpetust peale suruda. Kõige pealt tuleb see kümus wanematel enestele selgeks teha.

Edasi, katsumad tagurkased ja eeskätt just kiriklased rahwahäätelisel loodud meeololu riigifogu walimistel enese jaoks ära kajutada, et poliitilijelt wahereenenud hulki oma mõrda jaada.

Kuid see kõik paneb eriti tööliste erakondadele uusi suuri ülesandeid peale. Tagurlike mõit ei tohiks mitte kedagi jündida käega lööma ja tegemusest kõrwale pugema, waid just wastupidi — mida suurem meie wastaste wõidurõõm, jeda tihendamini peame omi ridu liitma, et juba lähemas tulewikus mõita tagasi kaotatud seisukohad ja asuda omalt poolt pealetungimijele.

Lähem uus jõukatsumine on paari kuu pärast riigifogu walimistel. Selleks ajaks olgu meie töörahma jõud juba jadamõrd koondatud, et ta teadlikumalt neist oja wõtaks, kui mõõdaläinud walimistest. Saates omi esitajaid uude riigifoku juuremal armul kui jennijes neid oli, tõendab tööliste klass, et see mõit, mis tagurkased rahwahäätelisel said, on tehtud mõit.

Riigikogu mõrda kinni jää- nud seaduseelnõud.

Kaks armurikast haru töörahma üldisest perest, kelle seisukorda peaks kõige kiiremas forras parandama, on — põllutöölised ühelt poolt ja popsnikud, jaunikud ning teised, kellel oma omnikene on ehitatud mõõra maa peale — teisel poolt. Kuid nende sihtide seisukorra kindlustamijeks ei ole riigifogu mitte midagi ära teinud.

Oma esimestel elupäewadel mõttis riigifogu wastu küll põllutöölise tööaja ja palgaolude korraldamise seaduse eelnõu, kuid tööerakonna ja põllumeeste fogude esitajate ühisel soowil jai jellest seadusest ainult janditamise seadus. Tema ei määranud ühtki palganormi kindlaks, waid jättis kõik jega komisjonide hooleks. Nüüd on aga juba kabe aasta joojil põllumeeste esitajad sihilindlalt jega komisjonides kometit käinud mängimas ning junduslijed määrused palga kohta ongi jäänud wälja töötamata. Määruste asemel maksjab „waba kofkulepe“, mida põllumehed hoolega kajutamad tööliste palgade alla krumimijeks, hoolimata jellest, et elufallidus ei ole alanenud, waid ennem weel tõusnudki. Ja see oliigi nende siht.

Õseisema jofjalistliku töölispartei riigifogu rühm on juba kaks korda (muulu ja

Kuid mis küsivad sellest parempoolsed rühmad. Meie seaduse eeldusi saadeti komisjoni ja sinna ta ka jäi kunni riigikoju tegemise lõpuni. Maaliitlased ja tööerakondlased ei julenud teda kannapealt tagasi lüfata. Nad tegid näo, nagu tahaks ka nemad eluajame küsimust forraldada. Kuid see oli selge pettus, manöower, et laialiste hullude tähelpanu oma tõelikkude püüete pealt kõrwale juhtida. Ja nõnda läski riigikoju laiali, ilma et ta oleks meie seaduse kohta seisutokhta mõtnud. See tähendab aqa, et põllu-meeste kogude, rahwa-, kriisiliku rahwaerakonna ja tööerakonna esitajatele riigikojus on üsna meele järele, kui saunitud ja pepsid oma urfikuteft wälja wijatakse ja nende majad

maha lõhutatkse. Mis sellest, et inimestel ku-
 sagile minna ei ole, kui aqa külafurnojate
 maa-ala paajaks ja nad tüütawast äärerah-
 wast lahki saaks. Lase lajutada hallparun,
 mõni mure kehwi-ku pärast — see oli põhi-
 mõte, mille järele talitas kogu aeg riigikoju.
 Ja kui nüüd walimiste eel tulewad jälle
 rahwa- ja tööerakondlased oma uuenduste lu-
 hamistega, siis pidaqu töörahwas silmas, et
 nende poolt maeti riigikoju mõrda kõik need
 seadused, mis tööliste rühmad esitafid ja mis
 olid määratud töötawate fihtide raste seisu-
 korra wähe-ekski parandamiseks. Urgem us-
 tugem enam jõnu, waid nõudkem aru, miks
 nad riigikojus teisiti talitafid.

Jes iswa Sosialistliku Töölise partei I. (IV.) kongress.

(Tallinnas, laupäewal ja pühapäewal, 24. ja 25. weebbruaril 1923 a.)

Kongressist mõtawad oja 26 jaadikut 20 partei osakonna poolt. Peale selle wiibiwad kongressil sõnadigulega ajutise keffkomitee ja riigikoju rühma liikmed ning mitmed Tallinna osakonna liikmed.

Kongress awatakse laupäewal kell ¼12 hommikul. Laudalke Internatsionaali.

Kongressi juhatajateks walitakse jmd Piiskar ja Jonas, sekretariaati jmd Gustawson, Freiberg, Walter (Tartu) ja Tikk (Harulast).

Keffkomitee aruanne.

Ems Jonas: Meie partei I kongress ajus III Internatsionaali programmilistele seisutokhtadele. II kongress wõttis wastu-ka janna wastuõtmise tingimuste 21 p. niti, kuid eeldusega, et neid läptataks meie elude kohajelt. Kogu meie partei tegemus oli sinna poole sihitud, et Eesti jotsjalijuliku liikumise pahempoolist tiiba tugewamaks teha ja koon-
 dada, ning nii liituda III Internatsionaali-
 liga. Sedda ei mõinud aqa meie kommunistid sallida. Sakati meid kahtlustama wälja-
 mõeldud asjadega. Kasutati iqasuguseid abi-
 nõusid, et takistada meie wastuõtmist Kom-
 intern. Lõpuks ei kohmunud nad jellegi eest
 tagasi, et siemise õõnistustõõga parteid lõh-
 tuda. Selleks saadeti juuremal arwul oma
 poolehoidjaid meie parteisse, et kõrwale kõr-
 juda jeda woolu, kes nõus ei olnud partei or-
 ganisatsiooniliijest ijejeismusest ja rippuma-
 tuses kohalikkudest kommunistidest loobuma.
 Oma aineliije ülekaalu ja teiste asjaolude
 tõttu läks see neil kahjuks korda ja meil ei

jäänud teist teed üle, kui wormilijest uus par-
 tei ajutada endistel alustel.

Ei mõi ütelda, et see ülesanne oleks meil
 kerge olnud. Meie olime jenni asunud seisu-
 kohal, et kommunistide kallalekippumistele ei
 tule wastata. Sellega olime ije oma was-
 tate mõju kaswatanud. Selle tõttu leidfid
 kommunistide käfikud ka neis kohtades teatud
 poolehoidu, kus olime jenni kõige rohkem tööd
 teinud. Partei nime ja aparaadi nende kätte
 jäämine aitas neil mõnegi osakonna üle
 wõtta. Kuid sellest hoolimata ei tohtinud meie
 tööliiskikumist nende kätse jätta, waid pi-
 dime uue jõuga tegemuse astuma. Suwel
 kutsuti siis kofku partei asutamiskongressis,
 kus mõeti wastu partei programmi ja waliti
 ajutine keffkomitee.

Keffkomitee esimeiseks ülesandeks oli en-
 dised osakondi jälle parteiga liita. Lõhitud
 parteid meesid üles ehitada. Ei saa ütelda,
 et see ülesanne oleks meil hiilaamalt korda
 läinud, kuid siiski on meil jenni juba 39 osa-
 konda registreeritud ja suur hull a'utamise-
 järeus. Need osakonnad ei ole suured, nad
 on meel loomisjäreus, kuid nad on kõik elu-
 jõulised ja kaswawad kiiresti.

Meie oleme alati olnud seisukohal, et pa-
 hempoolset tööliiskikumist on tarwis ühtlus-
 tada, sellepärast oleme just meie need, kes
 kõige aqaramalt teadid sihutustõõd ühise wäe-
 rinna kaalus. Kui nüüd ühine wäerind on
 jäänud haljaks sõnadõljaks, siis ei ole see
 meie siiu.

Meie olime nõus ka usuõpetuse rahwa-
 häaletusel ühiesse wäerinda astuma. Kuid
 wastaswool rikkus alaliijest kofkulepet, saates
 oma kõnelejad meie kõnelejad „maha tege-

ma". See näitas weel ford, et kommunistide ülewaspidamise pärast on ühine wäerind nendega wõimatu.

Läbirääkimised.

Ems **Rasda** (Tallinn) küsib, mis sun- dis kohalike kommunistide meid Kominterni ees tõrwama.

Ems **Gustawson**: Selleks ei olnud muud põhjust, kui ainult wõitlus wõimu pärast. Seda wõime näha iga maa kommunistide juures. Soome kommunistid pusi- tashid alles hiljuti teineteist ja Wenemaal asu- wad Eesti kommunistid ei olnud sellest kau- gel. See wõitlus wõimu pärast kanti üle ka meie parteisse. Olime kardetawad wõistlejad kommunistidele, jellepärast oli partei tarwis häwitada.

Nad tahtsid juba III kongressil partei ni- megi muuta, kuid mingisuguse efsituse pärast jäi see tegemata. See kergendas märkja nende tegewust, sest teise nime all oleks nad waevalt poolehoidu leidnud.

Wõned sind kohtadelt arwawad, et meie peakmine siiski GYEP meeskatega ühes mi- nema. Niisugused arwamised wõiwad tek- kida ainult jellepärast, et ei tunta küllalt tel- gitaguseid. Lahtuminek teeb paratamatuks kommunistide wõitluswiisi, mis töölisklassile toob ainult kahju. Nad käiwad selle jejuiit- liku põhimõtte järele, et kõik, mis teised tee- wad, on siigadus, aga nende omad siigadused kuulutatatakse töölisklassile otse tarwilikuks ja kafulikuks.

Meie ülesandeks on terwendada tööliskli- tumist, mida nemad on demoraliseerinud.

Ems **Eprent**: Käinud aastal sunniti transporttöölise ühingu liikmeid wägisi par- teisse astuma, et parteis enamust saada. Ütelbi, et imhi Piiskari ja Gustawsoni on tarwis igaal wiisil muustata, sest luugupidamine nendest olla liig juur. Selleks palgati ini- mesi, keda saadeti koha peale walet laialt laotama.

Ems **Walter**: „Töölise Wõitluses“ on ilmunud kirjutusi, mis ei olnud partei seis- ukohtadega kokkukõlas.

Ems **Gustawson**: Wist mõeldakse siin siis Kreiberqi kirjutust töörahwa ühise wäerinna kohta „L. W.“ 2. numbris, eriti seal awaldatud wäidet, nagu ei oleks Komintern kunagi huwitatud olnud töölisklassi ühendamisest. Ka mina ei ole selle lausega niisugusel kujul nõus.

Ems **Kreiberq**: Ei ole siin näidatud, mille poolest kõne all olev kirjutus ei wasta partei seisukohtadele. Aga tõsiasjadele wasta- tab ta täielikult. Kui meie partei lõhki aeti, siis on see ainult üks tegelik näitus Kom-

terni lõhkumise poliitikast. Kuid see ei ole ainufene näitus. Mii jündis igaal pool, Sak- samaal, Prantsusmaal, Itaalias jne.

Ems **Walter**: Oleks soowitaw, et neid kirjutusi, mis täielikult ei wäljenda toime- tuje seisukohti, awaldataks diskussiooni kor- ras.

Ems **Soji** (W.-Kariete): Kord kuus ilmum häälekandja ei juuda oma ülesannet täita, waid ta peaks ilmuma wähemalt kord nädalas.

Ems **Jonas**: See on ka keffkomiteele wäga jelge. Keffkomitee ajub selle teostami- sele efsimejel wõimalusel.

Peale elawate läbirääkimiste wõetakse ühelhäälel wastu järgmised resolutsioonid:

1) „Ara kuulates partei ajutise keffkomi- tee aruande, tunnistas kongrejs keffkomitee tegemise rahuldawaks ja kohustab uut keff- komiteed panema erilist rõhku partei organi- jatsioonilise wõrku wäljaarendamisele.“

2) „Kongrejs soowitab, et GYEP osakon- nad kohtadel kohustaksid kõiki oma liikmeid tellima oma partei häälekandjat „Töölise Wõitlust“, korraldama kohtadel häälekandja üffikute numbrite müüki ning tegema ener- giliselt kühutustööd lehele juurema lugejas- konna wõitmiieks.“

Riigikoju rühma aruanne.

Aruande kannab ette rühma efsimees siis Piiskar.

Wasta algul oli rühmas 11 liiget, kuid partei lõhenemise tagajärjel lahkusid rühmast Hansen ja Keerdo, nii et praegu rühm on 8-liikmeline. Etelbiuid tekkis rühma liiate Kõidami ja Stallmeistriga, kes ei tahtnud alistuda rühma distsipliinile ega oia wõtta partei tööst wäljaspool Riigikoju. Selle tõttu oldi sunnitud Stallmeistrit rühmast wälja heitma, nii et rühm juuni kuust kuni aasta lõpuni oli tegelikult 8-liikmeline.

Rühm on Riigikojus kõigi tähtjumate kü- simuste puhul efsinenud arwustawate kõne- dega ja parandusettepanekutega, mis mui- dugi pea kõik taqasi liikatud.

Rühm on Riigikojule efsitanud terve rea seaduseelnõusid, nagu: 1) Palga alammäära seaduse; 2) 8-tunnilise tööpäewa seaduse; 3) Eluaseme seaduse; 4) Nsifikumaksu kaotamis- seaduse; 5) Eõjaseaduse kaotamiseseaduse; 6) Wanaduse, töowõimetuse ja töowõunduse wastu finnitamiseseaduse; 7) Amnestiaseseaduse, kolm korda; 8) Muniikude maarendist wabasta- miseseaduse; 9) Põllutöölise tööaja ja palga- olude korraldamiseseaduse, kaks korda, läinud aastaks ja käesolewaks aastaks. Neist on suurem osa Riigikoju poolt taqasi liikatud, mõned aga komisjonidesse maetud, kust nad

waelwalt enam päewawalguft näewad. Ette-
walmistujel on rida jeaduseelnõud.

Arupärimisi ja küsimisi esitatud
koffu 40, neist põllutööministertiumi wastu
14; sifeministertiumi wastu 8; sõjaminis-
tertiumi wastu 3; haridusministertiumi was-
tu 3; kohtuministertiumi wastu 3; teedemi-
nistertiumi wastu 5; teiste wastu wähem.

Sama aja kestel on kommunistid ja tas-
kufommunistid esitanud koffu 30 arupäri-
misi ja küj., ning lotjud 24. Nii on meie rühm
nii jeaduseelnõude kui ka arupärimiste ja
küjimiste eptamisel ehomejel kohal.

Wahetord kodanliste rühmadega on endi-
selt teraw. Ka wahetorras lotjudega pole
midagi muutunud, kuigi kommunistid teid
nendega paari panewad. Kommunistliku ti-
waga on juhted halwenenud, kuid Riigikoju
tegewuses ei awaldu see peaaegu juugu. On
tulnud teha ainult mõned arwustawad mär-
kused nende kohta ja wastu waelda mõnele
nende arusaamatuses tehtud sammule.

Tegewust wäljaspool Riigi-
koju on rühm pidanud väga tähtjaks, nagu
waremalkki. Selle all on ka rühma parla-
mentlik tegewus märkja kannatanud, sest juu-
rem aja rühma tööjõust on pühendatud wä-
lilise tööle.

Suujõnaline selgitus- ja kihutustöö oli
wäljaspool parlamenti peaülesandeks. Nasta
jookjul on rühma liigete poolt pectud 331 rah-
wakoosolekut (eelmisjel aastal 240). Rõne-
lenud on: sms Gustawjon — 123 korda, sms
Tiks — 64 korda, sms Jonas — 50 korda;
sms Piiskar — 37 korda, teised wähem.

Kasjaaruandest selgub, et rühma maksu on
aastia jookjul sisse tulnud 250 tuhat marka.
1921 aasta sissetulek on 238 tuhat marka
ja 1923 a. 4 kuu eelarwes on sissetulekut
ette nähtud 250 tuhat marka. Koffu 738
tuhat marka. Sellest on wäike osa kuluta-
tud rühma enese ülesanneteks, juurem aja aqa
üidparteilisteks tarweteks — käesolewa aasta
nelja kuu eelarwega koffu ümmargujelt
665.000 marka. Nima rühma abita oleks
partei keffkomitee olnud rahaliselt väga ras-
kes seisukorras.

Aruandele järanewad elawad läbirääkimi-
jed. Rõpuks wõetakse wastu järgmine reso-
lutsioon:

„S. E. L-p. I kongrejs kiidab heaks Riigikoju
rühma tegewuse ja soowitab jätkata
tegewust jennistel klassiwõitluse põhimõtete
alujel.“

Aruanded kohtadelt.

Sms Naarits (Narwa osaf.): Osa-
fond asutati wormiliselt alles 18. meebuuaril,
jellepäraast on liigete arw weel 28, kuid mõne

nädala jookjul on loota koguda üle 100
kindla liitme. Tööliliste palgad on äärmiselt
wiletjad. Kreenholmi, lina- ja kalewimabri-
kute töölised esinejid palgakõrgenduse nõudmi-
sega, mis aqa pikema jututa taqasi lüfati.
Kannab ette üsifikasjalised andmed palgatingi-
miste kohta Narwas.

Sms Kaldal (Tallinna osaf.): Osa-
fond asutatud läinud aasta oktoobris. Liigete arw
on wäiksem, kui jeda Tallinna kohta wõiks
oletada. Wäga suureks takistuseks on olnud
ruumide puudus, mille tõttu isegi osakonna
peakoosolekuid on raske pidada. Tööliliste
hulgas walitseb äärmine loidus ja hoolima-
tus poliitiliste huwide wastu. Taskufommu-
nistid korraldawad mõnes wabrikus koosole-
kuid, millest aqa väga wäike osa wõetakse.

Sms Koobas (Paide osaf.): Paide
osafond tuli endiselt parteist termena üle.
On korraldatud rahwakoosolekuid ja tööliliste
ajakirjandust laiali laotatud. Partei liikmed
panid aluse kohalilise töölisühijusele. 1922.
a. juwel wangistati mitmed partei liikmed,
kes küll päraast lahti lasti, kuid see juhtumine
kohutas nii mõnegi arawerelise seitsimehe ära.
Tööd on osakonnal weel palju teha.

Sms Murk (Rõde osaf.): Osa-
fond asutati hiljuti. Liikmeid esialgul 18. Tasku-
kommunistide päewad on Rõdes loetud, kuigi
nad järjekindlalt meie koosolekute kuulutusi
maha rebiwad ja püüawad meie tööd takis-
tada. Njunikke on rohkesti ja juuremalt osalt
S.E.L-p. poolehoidjad. Taluteenijaid terrori-
seeritakse meelituste ja ähwardustega.

Sms Waga (Wiljandi osaf.): Osa-
konna tegewust alustati käesolewa aasta algul. Üi-
hikeie aja kestel ei ole juudetud palju ära teha.

Sms Soji (Wana-Kariste osaf.): Osa-
fond loodi wormiliselt 21. jaanuaril 17 lii-
meega. Nime ots on wallas alati hoitud töö-
liste käes. Rahwahäaletusel oli wastuhäle-
tajaid kauqelt rohkem, kui poolt häaletajaid.

Sms Nink (Pärnu osaf.): Osa-
fond asutati 1921. a. juwel. Partei lõhenemisel lä-
fid mõned üle taskufommunistideks. Osa-
konnas walitseb loidus. Aktiivseid seitsimehi
wäike.

Sms Mägi (Tartu osaf.): Tartus on
partei seiskord wähest halmem, kui kusaqil
mujal. Taskufommunistidel läks korda wale
ja pettuse abil waliuid endise partei liikmeid
oma poole meelitada. Praegu on neil keis-
nõukoqus enamus, kus nad hiljuti jarnase
hõbematussega toime said, et meie partei esi-
tataid töölisühijuste keisnõukoqusse wastu ei
wõtnud, mis on otjekohene keisnõukoqus põhi-
kirja rikkumine. Partei osafond oli kaua
aega ilma juurema tegewusega. Niiuid on aqa
raskemad ajad mõdda ja tulewiku wäljarua-

ted paranenud. Tööliste keskkel poolehoid kindel. Dobatakse meie kõnelejaid.

Sms Binjol (Sürgawere osak.): Töökommunistid katsumid osakonda üle võtta, kuid ei pääsenud kuidagi ligi. Watuti üksitutele liigetele ijeqi preemiaid, aga taqajärjeta.

Sms Tiks (Suure-Jaani osak.): Osakond püüib endistel alustel. Partei mõju kindel.

Sms Lumma (Näru osak.): Partei poolehoid kindel. Töökumehed katsumid oma osakonda luua, aga ei saanud asja.

Sms Rogar (Wana-Suislepi osak.): Osakond ajutati alles weebuaris, liikmeid weel vähe, kuid wäljawaated head.

Sms Mumm (Hummuli osak.): Osakond ajutati läinud aasta juwel. Tuleb wõidelda rohkem sotsiaaldemokraatidega, kui töökommunistidega. Partei on palju poolehoidu. Paljud ei julge liikmeks astuda, jekt peremehed ähwardawad iga teenijat, kes partei liige, jalapealt lahti lasta.

Sms Ekbaum (Suure-Rõpu osak.): Rõpus on parteil alati kindel poolehoid olnud ja walimistel enamuse kindlasti meie päralt.

Jseiseima Sotsialistliku Töölispartei programm.

Referent **Sms Freiberg**: Meie partei programm oli walmistatud juba läinud aasta fewarijeks partei kongressiks. Et aga sel kongressil partei lõhki läks, siis ei tulnud programm seal üldse arutusele. Selle eest arutati ta aga põhjalikult läbi juwel kongressil, mille tõttu tarwis pole teda üksitasjaliselt käsitada.

Sotsialistliku erakonna programm ei ole ilusate fraaside ega demagoogiliste nõudmiste kogu. Ta ei palu igale ühele midagi, waid on tarwilik ainult tööliisklassile.

Meie programm on ajalooline tarwilikus, on ajalooline teq. Ses mõttes peab ta seisma kindlasti teaduslikul alusel. Ta peab wäljendama ajaloolist arenemist, kuid ühtlasi püüdma ka, alati jäädes teaduslikule alusele, tabada tulewiku arenemise sihtooni. Tööliisklassi ise on ajalooliselt tequriks ja sotsialistliku erakonna programm peab olema ka tööliisklassi sotsialistlike ideaalide ajaloolise tegewa jõu wäljendaja. Programmis peab teoreetiline realism ühendatud olema praktiilise idealismiga — nagu see peab olema loqu tööliisklaskumises.

Programm on sotsialistliku partei usutunnistuseks, nõnda ütelda, wäikejeks katekismuseks. Ta on meie ilmawaate, meie ajalooläsituse, meie tulewiku wõitlussihtide ja

wõitlustaktika lühikejeks, kuid selqets kokkuwõtteks.

Programm ei saa olla juur raamat, waid peab jääma paratamata lühikejeks kokkuwõtteks. Ta on ainult konspekt ja nagu konspekt ei suuda üksiinda waamatu aset täita, nii ei suuda ka programm üksiinda täita sotsialistliku kirjanduse aset. Ta ei põhjenda ega seleta, waid ainult konstateerib. Nagu konspekt ei ole ilma waamatuta hästi arusaadaw, nii muutub ka meie programm raskesti arusaadawaks neile, kes ei tunne sotsialistlikku ilmawaadet. Sellepärast on tingimata tarwilik, et ligemal ajal ilmuks pikem programmi seletus, kus põhjalikumalt ja igatülgjelt käsitataks rewolutsioonilise sotsialismi ilmawaadet.

Sotsialistlike erakondade programmi del on oma ajalugu, kuid käesolew programm läheb õige palju lahku jennistest programmi dest, eriti Erfurti programmi st. Need õn kokkuleatud sel ajal, kui kapitalism ei olnud weel jõudnud imperialistlikku järku. Meie programmi teoreetiline osa on aga ehitatud wäljajamises Hilferdingi ja R. Luxemburgi uuri mustest. Ta püüab just esirinda tõsta imperialistliku kapitalismi isäralduji, näidata selle wastolusid ja rewolutsioniseerimist mõju.

Kapitalismi peatumuseks on ta akkumulatsioon, alalise suurenemise tung. Imperialistlikus järqus on see muutunud eriti tugewaks, on tekitanud määratumad hulqad rahakapitaali, mis algõulijelt wälja tungib mittekapitalistlikele maadele. Sellest on tingitud kapitalistlike riikide omawaheline wõistlus, militarism ja juured ilmaõjad. Meie programmi st käib punase joonena läbi mõte, et kapitalism on jõudnud oma sifemistes wastoludes sarnasesse järku, kus ta rahulik edasiarenemine wõimatu. Ilmaõjad toowad kaasa rewolutsioonilise tõusu. Minult sotsialistlik pöõre suudab lahendada neid wastolusid.

Meie programm tahab näidata, et sotsialistlik rewolutsioon ei ole enam tulewiku unistus, waid oleme juba selle esimesse järku jõudnud.

Meie programm erineb terawalt parempoolsete sotsialistide programmide st. Meie programm on rewolutsioonilise sotsialismi programm. Meie wõime kindlasti, et sotsialismi ei saanutata ialqgi rahulikul teel, „demokraatliku“ arenemise ega kodanlises parlamendis enamuse saanutamise kaudu. Sellepärast on meie wahetord kodanlise demokraatiaga hoopis teistsuauene, kui sotsidel.

Proletaarliku rewolutsiooni esimejeks ülesandeks on poliitilise wõimu waldamine. Meie seame kapitalistliku diktatuuri wastu proleta-

riaadi diktatuuri, kodanlike demokraatia vastu sotsialistliku demokraatia.

Meie oleme sel kindlal aratundmisel, et tööliklassi võimuvallituse orgaaniks jäävad olla ainult kõigi töötajate poolt vabalt valitud nõukogud, samuti jünnib ka sotsialistliku ühiskonna organiseerimine nõukogude süsteemi alusel.

Meie programm on ühtlasi ka meie taktika põhimõtete väljendajaks. Diati ei jaagi taktikat programmist lahutada.

Meie programm erineb kes mõttes teistest programmidest, et temas puuduvad minimaalsed nõudmised, tähendab niisugused nõudmised, mis teostatavad kodanlikes korras, mis ei eelda kodanlike ilma aluste purustamist. Niisugused nõudmised võib üles seada erirezolutsioonides, filmas pidades olemat olukorda ja võitlustingimusi. Programmi võtta neid ei ole tarvilik. Njalugu näitab, et Erfurti programmi minimaalsetest nõudmistest ei teostatud ainustki rahulikul teel.

Parlamentarism on ainult üks klassivõitluse abinõu. Tema kaudu lõpulikule võidule ei jõuta. Kõige parem revolutsioonilise võitluse abinõu on üldine streik ja massiline väljastumine.

Sms **Kink**: Programmi viimane osa, mis käsitleb Internatsionaali küsimust, on udune. Tuleks sisse võtta, et partei ajab Kominterni seisukohtadel.

Sms **Kreiberg**: Programmis väljendab iga väide revolutsioonilise sotsialismi seisukohti, mis on ühtlasi ka Kominterni senised programmilised seisukohad. Kuid Komintern on ise muutnud oma seisukohti. Misvõimalustele seisukohtadele peame siis ajuma, endistele või praegustele? Programm võib väljendada ainult seda, misvõime peaks sotsialistlik Internatsionaal olema. Kuid ei saa Kominterni tunnustada meie ideaaliks. Kominterni filbi kleepimise programmile oleks ainult kirjaoškamatus.

Sms **Gustafson** arvab sedasama.

Sms **Kreibera** paneb ette 13. maha kustutada lause: „Palaotöö tarvitamise põhimõtteliselt arakaelamine eramatapidomistes ja“, mis ka vastu võetakse. Kõik teised parandused lihtatakse suure hääleenamusega taolisi. Nõuvis võetakse programm terwelt ühel häälel vastu.

Sms **Kreibera** esitab resolutsiooni partei liigete nõudmistele kohta.

Kõikimate läbirääkimiste järele võetakse see vastu järgmisel kujul:

Sjeleisva Sotsialistliku Töölispartei ligemad nõudmised.

Jäädes kindlasti oma programmilistele seisukohtadele, jatkates oma sennist tegevust poliitilise võimu valdamise ettevalmistamiseks proletariaadi poolt, astub Sjeleisva Sotsialistliku Töölispartei võitluse järgmiste minimaalsete nõudmistele, mille teostamine ei tähenda sotsialismi maksmapanekut, vaid Eesti tööliklassi äärmiselt viletsa majandusliku ja poliitilise seisukorra parandamist:

1. Meie nõuame, et otsekohe lõpetataks riigivaranõuduste ja riigi tööstuste erategevõtjate kätte sahterdamine ja ajutaks tõsiselt sotsialiseerimise ja riikliku tööstuse ülesehitamise juure, sest erakapitaal on võimetu tööstuse korraldamiseks.

2. Meie nõuame, et tööstusajutuste üle pandaks maksma tööliliste kontroll.

3. Meie nõuame abinõude tarvitusele võtmist töötaoleku ja töökodade sulgumise vastu, küllaldase abiandmise korraldamist tööta töölilistele ja vastava kinnituseaduse maksmapanekut.

4. Meie nõuame töölilistele töötajate töstmist ja alammäära maksmapanekut, mis vastaks vähemalt elatismiinimumile.

5. Meie nõuame, et maksimaalne tööpäeva pikkus ei oleks mitte üle 8 tunni päevas.

6. Meie nõuame kollektiivlepingute maksmapanekut tööliliste ja tööandjate vahel.

7. Meie nõuame üldise kinnituseaduse maksmapanekut wanaduse, töövõimetuse, vigastuste, haiguste vastu ja emakkaamise korral.

8. Meie nõuame laudsete maksude kaotamist, peale nende asjade, mida ainult jõukamad kihid tarvitavad, samuti tõelise elatismiinimumi wabaks jätmist maksu alt ja maksude tõstmist juurte sissetulekute, varanduste ja paranduste pealt.

9. Meie nõuame eluaseme seaduse kiiret korras maksmapanekut ning riigi ja omavalitsuste poolt energilisemat tegevust töölilistele eluolukordade muretssemiseks.

10. Meie nõuame mõisate andmist kohalikele töölilistele kasutamiseks, ühtlasi wõõrandatud maa eest mitte mingisugust taju-maksimist.

11. Meie nõuame maksuta alg-, kes- ja kõrgema hariduse saamise võimalust kõigile.

12. Meie nõuame sõjaseaduse arakaotamist kõigis wabariigi osades ja täielikku amnestiat kõigile poliitilistele süüdlastele.

13. Meie nõuame poliitilise kaitsepolitsei arakaotamist, alalise sõjaväe ning kodanluse

klassiliste sõjaväeliste organisatsioonide laialijaatmist ja rahwamiilitja siisjeeadmist.

14. Meie nõuame kindla rahu pidamist kõigi riikidega.

J. E. L.-p. on väga teadlik, et neid nõudmist ei teosta mingiugune kodanline parlament. Neid nõudmist saab läbi suruda ainult organiseeritud töölisklass oma wõitlusjõu abil. Selles wõitluses tuleb töölisklassil loogu oma poliitiline ja majanduslik wõim tarwituksle wõtta.

J. E. L.-p. kutsub Eesti töölisklassi wõitlusse nende nõudmistele eest ja energilise poliitilise joone pidamiseks, mis selle töölisklassi wõitluse oma liqemate sihtide ja päewaülesannete eest muudaks otjustawaks wõitluseks poliitilise wõimu omandamiseks pärast.

Kongressi teine päew.

Internatsionaali küsimus.

Referent Jms Freiberg: Kommunistliku Manifesti hüüdsõna „Kõigi maade töölised ühinege!“ on saanud loogu maailma töölisklassi hüüdsõnaks. Loogu ilma töölise klassihumõid on ühejuguised. Rahwuswahelise kapitalismi vastu seab proletariaat oma rahwuswahelise ühenduse.

2. Internatsionaal langes kokku ilma sõja tules, ega ole juudetud jenni jeda üleshitada. Kõkulangemine jündis selle tõttu, et ta oli ainult sõnade Internatsionaal. On tarwis luua rewolutsiooniliste tegude Internatsionaal, kuid jenni ei ole weel korda läinud luua niijugust Internatsionaali, mis oleks tõijeks rahwuswahelise tõwäe ühendajaks ja ühtlasi ka rewolutsiooni juhtijaks.

Braegusel ajal on sotsialistlik liikumine terawalt jagunenud kahte leeri: reformistlik sotsialism ja rewolutsiooniline sotsialism. See raskendab väga ühtlase Internatsionaali loomist.

Omajal ajal oli rewolutsioonilise sotsialismi edustaja 3. Internatsionaal, mis ise jündis rewolutsiooni tules. Tal olid olemas kõik eeltingimused tõelijeks ja wõimsaks Internatsionaaliks saamiseks. Kuid ta ei ole selleks omoti saanud. Ta on ise loobunud rewolutsioonilise sotsialismi põhimõtetest ja ajanud manööwerdamistele ning opportunistlikkudele wõtetele. Kõiac raskema hooi andsid temale wastuwõtmistingimuste 21 punkti ja nende tegelik teostamine.

Need wastuwõtmistingimused wäljendawad ainult juhtide piiramatut walitsemishimu töölisklassi üle. Tahetakse rahwuswahelises ulatuses läbi wiia sama bürokratismi ja junnijüstemi, nagu see kujufalt esineb Wene nõufoqudes.

Wastuwõtmistingimused nõuawad, et igas parteis tuleb luua pörandaalune organisatsioon. See on wahest rewolutsiooni järqus tawõlffki, kuid Komintern tahab selle organisatsiooni kaudu piiramatult walitjeda parteide üle.

Pörandaalune organisatsioon on oja parteist ja peab loomulikult käima partei kontrolli alla. Mga Kominterni seijufõht on just wastupidine: loogu leqaalse partei tegetus peab täielikult käima illegaalse rühma kontrolli alla, kuna see ise seijab wäljaspool igajuugust kontrolli, muutudes jecga ainult Moskwa wõimumeeste käifikuks, kel piiramatu wõim partei üle. Kuid ühtki töölisparteid ei saa luua niijugustel alustel.

Edasi nõutakse, et iga partei peab omast nimest loobuma ja ühinema olemasolewa kommunistliku parteiga. Kuid selle juures peab kõiqis partei juhtimates asutustes olema wahemalt 2/3 endise kommunistliku partei liikmeid, olgu ühinenud parteide arwuline waheford misjuugune takes.

Keenejelt mõista peab partei täpisealt täitma kõik juhtnõõrid, misjuugused need ka ei oleks.

Selle tõttu algaaski lagunemine Kominterni ridades. Algaasid kõiqe wastikumad intiriigid ja wõimupüüded. Moskwa toetusrahad on demoraliseerinud Kominterni parteid ja sellega loogu rewolutsioonilist töölisklassi.

Selle Kominterni poliitika taqajärjel lagunes Saksa Niseijew Sotsiaaldemokraatlik partei, millest oja ühines kommunistidega. Kuid Saksa kommunistlik partei ise ei kujuta minajugust tõijemat jõudu. Selle lagunemine iätkub. Sama protsessi teadid läbi tugetwod Prantsuse ja Itaalia parteid. See andis määratu hooi nende maade töölisklassile.

Meie oma partei lähem minemik näitab meile wäga hästi Kominterni töölisklassi liikumise killustamise poliitika tõijst sifu.

Komintern ei saa iialgi loogu ilma töörahwa ühendajaks ja temaga ühinemine ei wõi meil kõne allagi tulla.

Keenejelt mõistetakse, et juttu ei saa olla ka Londoni wõi Wiini Internatsionaaliga ühinemisest. Need ise on ühinemas ja maikuu astub Hamburgis kokku rahwuswaheline sotsialistlik kongress. Ei ole usku, et uue Internatsionaali poliitika palju lastu lähaks jennile 2. Internatsionaali tegetuselt.

Sellepärast ei saa meie partei ühineda ühegi olemas Internatsionaaliga.

Emis Riink: Kõik on üleemeelselt Londoni ja Wiini Internatsionaali astumise vastu. Kui Kominterni taktika muutub, siis wõime finna astuda.

Ems Freiberg: Kuiq Kominterni tak-tika peaks muutuma, siis ei saa meie praegu sinna astumise küsimust ette otjustada, jst see võib muutuda meie veel vastuvõtmata-maks. Pealegi on meil praegu tegelikult wõi-matu sinna astuda.

Ems Walter arwab, et partei peaks siiski püüdma Kominterni sisse jaada.

Ems Gustawson: Kui jms Walter ütleb, et tekkomitee peaks jammusid astuma meie vastuvõtmiseks Kominterni, siis ei jela-tanud ta kahjuks, misjuures need jammud peaksid olema. Meil on Gestis juba partei olemas, nimelt G. J. S. T. B., kes on küll kõik jammud astunud, kuid ka see partei ei ole veel Kominterni vastu wõetud.

Komintern oleneb täiesti Wenemaa kom-munistidest. Toetusrahade abil on Lääne kommunistlikud parteid tehtud sõnakuulelik- kudeks.

Komintern ajab kahepaikset poliitikat. Ühest poolt kõlawad fraasid, millel on peaaegu sotsiaaldemokraatlik siju, teiselt poolt jatkatakse aga teiste sotsialistide materdamist. Milleks see materdamine, kui ise jama seijukohti awal-datakse?

Wärmine tsentralisatsioon on alati olnud kommunistide pahe, mille vastu juba Rooma Luxemburg terawalt wälja astus. Selle tõttu on kommunistlikud parteid jäänud teguwõi-metuteks.

Peale elawate läbirääkimiste wõetakse vastu järgmine

resolutsioon Internatsionaali küsimuse kohta:

„Iseiseima Sotsialistliku Töölispartei 1. kongrejs peab tarwilikuks tugewa, tequmõin-sa ja rewolutsioonilise töömäe rahwuswahelise ühenduse — Internatsionaali — loomise liqe-mis tulewikus. Olemasolew 2. Internatio-naal, jamuti ka Wiini Internatsionaal ei saa oma opportunismi ja wõimetuse pärast olla niisuguseks organisatsiooniks. Kommunist-likul Internatsionaalil olid ja on oma põhi-mõtete poolest kõik eeldused jaada jarnaseks organisatsiooniks, kuid oma vastuvõtmistin-gimuste ning neist olenewa töölispartei-de killustamise poliitika tõttu ei ole ta ometi selleks jaanud.

„Meie partei ei looda, et 2. ja Wiini In-ternatsionaalide ühinemisest jünniks tequ-wõimas rewolutsiooniline Internatsionaal, millega JSEp. wõiks ühineda.

„Meie partei on asunud rewolutsioonilise sotsialismi, jeeqa Kominterni programmis-sete seijukohtadele, ega loobu neist seijukohta-dest praegu.

„Meie oleme kõik teinud, et meid Kom-in-terni vastu wõetaks. Mitte meie ei janna

wastutust, kui see meil forda ei läinud. Meie partei on praeguq walmis astuma Kom-in-terni, kui Komintern, loobudes oma jennisest töölisliikumise killustamise taktikast, wõimal-daks JSEp. alal hoida oma organisatsioonilise iseseiswuse.“

Wahekorra kohta teiste parteidega

wõetakse vastu järgmine resolutsioon:

„Iseiseima Sotsialistliku Töölispartei 1. kongrejs, rõhutades koqu tööliklassi liitu-mise tarwilikkust, isearanis aga veel praegu, kus Gesti kodanlus erilise aktiiswusega tequt-jeb poliitilise reaktsiooni teel, — peab siiski tunnistama, et töölispartei-de ilmawaatelijed ja taktilijed alused on seewõrra erinewad, et kõige lähemas tulewikus ei saa juttugi olla nende koalitsioonist, jeda wähem aga veel nende siisulijest liitumisest.

„Sotsiaaldemokraadid oma kodanlise de-mokraatia ilmtingimata tunnustamisega ja tu-gewa rahwusliku ideoloogiaga ei ole kunagi tequtjenu-d kindlal klassimõitluse alusel ega saa jeda ka tulewikus tegema nii kawa, kunni nad püjivad jennistel ilmawaatelistel ja kodan-lusega käikäes töötamise alustel.

„Teisest küljest on kommunistid oma tak-tikaga Gesti tööliklassi killustamisele kaala aidanud. Nende poolt üles seatud töörahwa ühise wäerinna hüüdsõna on ainult sõl-diks, mille taha nad poewad. Ühises wäerinnas ei anta teqewuswahadust üheleq teisele poliitili-sele woolule, ka neile mitte, kes on vastu wõtnud ühise wäerinna tingimused. Just nende vastu astutakse wälja veel erilise hooga, neid mustatakse luhamata abinõudega.

„Kõike jeda filmas pidades otjustab JSEp. 1. kongrejs:

„1) Jattata wõitlust sotsiaaldemokraatide vastu ja paljastada nende teqewust, mis jenni on tumejtanud tööliste klassiteadwust.

„2) Selgitada kommunistide ja G. J. S. T. B. killustamisepoliitikat, mis tööliklassi rewolutsioonilist tiiba on äärmiselt nõrges-tanud.“

Uude tekkomiteesse

walitakse kinnisel hääletusel järgmised jeltsi-mehed: Karl Freiberg, Oskar Gustawson, Erich Ronas, Gustaw Kalda, Helmi Riho, Kaan Piiskar, August Sprent. Jaan Tiks ja August Thomjon.

Silise aja pärast otjustatakse poliitiline filmapilk päewakorrast ära jätta ja otjekohe asuda

Niiqifogu walimiste

juure, mille arutamine rohkem aega nõwab.

Arutatakse üffitsiaalijest läbi walimistega ühenduses olewad küsimused, eriti kihutustöö kawa.

Partei ülesannete kohta töölisühijustes
 wõetakse vastu järgmine resolutsioon:

1. Igas linnas, aleemis, wallas tuleb luua partei osakond oma kollektiividega igas külas, mõisas, tehases ja teistes juuremais töö- ja töölise elamiskohtades.

2. Partei osakonnad peawad töötama kõige lähemas ühenduses töölisühijustega, juhtides wiimaste tegevust.

3. Sarnase ühenduse loomiseks peawad kõik JSDp. liikmed astuma töölisühijuse liikmeks. Kohtades, kus ühijused puuduvad, tulewad nad ellu kutsuda.

4. Ütsti JSDp. liige ei tohi keelduda aja wõtma töölisühijuste tööt põhjustel, et seal walitjemas poliitiliselt teist mõtlejad. Alles enamuses wõi vähemuses on JSDp. liikete ülimaks ülesandeks oma parteilistele seisukohtadele wastawalt töölisühijuste tegevust juhtida revolutsioonilise klassiwõitluse waimus.

5. Revolutsioonilise klassiwõitluse põhimõtteid wälja minnes ja kawandlalt kaswatahes töölise laialistes hulkades tahet jaada walitsewaks klassiks, peawad JSDp. liikmed oma osakondades ja töölisühijustes oma tegevuses ühtlasi terawalt silmas pidama tööraha igapäewaseid nõudmisi ja muresid.

6. Selle juures tuleb erilist tähelepanu pöörda järgmistele aladele:

a) Wõitluskapitaali loomine streikideks, tööpuuduse all ja poliitilistel põhjustel kannatajate seltsimeeste ning nende perekondade toetamiseks.

b) Töölise palgawõitlus (töö-, palga- ja forteritingimuste parandamispuudeb).

c) Haridustöö koolis ja wäljaspool kooli (kehwide töölislaste koolikäimise wõimaldamine; tööralwa lugemislauade ja raamatukogude awamine, kursuste, loengute ja kõnekoosolekute korraldamine; fihutusöö töölisajakirjanduse ja muu kirjanduse lugemise heaks).

d) Töörühmade loomine (fihutusöö, kultuur-, noor- ja naistöölise, majandus- ja kommisjonid).

e) Walimisnimekirjade kottuseadmine ja fihutusöö juhtimine omawalitjaste ja segakommissionide walimistel; töölisesituse tegevuse kontroll omawalitjusesituskogudes ja segakommissionides.

f) Seisukoha wõtmine päewapoliitiliste küsimuste kohta.

Kongressi lõpetades ütles ins Piiskar muu seas: Käesolew kongress oli kongressiks, kus meil wõimalik oli oma purustatud parteilist organisatsiooni uuesti üles ehitada. Lõhe andis parteile raske hoobi, kuid pessimismiks ei ole ometi põhjust. Oleme juurematest raskest juba üle jõudnud. Meie parteis on just wiimasel ajal märgata tõusu ja organisatsioonilist tuawnemist, kuid ometi seisab meil ees weel raske töö, töö, millest kõik seltsimehed peawad aja wõtma. Loodame, et see töö annab taajärqi.

Kongress lõpeb ülewast meeleolus. Lauldaakse hoogsalt Internatsionaali ja Punast lippu.

Riigikogust.

Omad wiimased päewad elas Riigikogu, nagu jõulueelised koosolekudki, masindamispaletikus. Taheti nähtawasti enne kõrga teogu sellefordist tegevuse lõpetamist weel päästa, mis päästa annab — et oleks, millega ilmuda walijate ette.

Weebruari kuu esimene pool kulus terwelt eelarwe masindamiseks. Enamuserakonnad panid enestele wabatahtlikult juurformid pähe ja hääletasid sõnalaujumataki kõigi krediidinõudmiste poolt, mis walitus iganes eitas. Wastarinda taljutati iaasuguste abindudega, küll sõna arawõtmisega, küll kõneaja piiramisega, küll koosolekute pidamisega kinni kella poole kuueni hommikul, kus siis enamuserakondade mähjesed kohalolewad esitajad mitme ministeeriumi eelarwed läbi magasid sõna kõige otsekohejemas mõttes. Ei määratud eelarwe jaoks ikegi üldist aruandjat, sest keegi ei junnwat sellega toime jaada, kaasaruandjad

keeldusid aqa iaasugustest seletustest, wälja arwatud paar juhust, walitus wakis jamuti. Ni ei saanudki Riigikogu teada, milleks see lqi se it je mil ja r di läheb, mis eel wõs nõutakse. Ainult üksikud riigikogu liikmed olid wõinud alamkommissionides tutwuneda üksikute eelarwe osadega. Sel teel jaadi eelarwe enne rahwahääletust vastu wõtta.

Sarnase „töötamise“ taqajärjed awaldusid aqa otsekohe: paari nädala kestes on juba vastu wõetud terve rida krediidimääramisi, nende hulgas 90 miljoni kuniakatele Inglise-Balti tehastele operatsioonikapitaaliks, üle 90 miljoni riigiautuste ümberpaiautamiseks, digemini küll riigiehituste paikamiseks, kõrre-matele sõjewäelaste autasuks 55 miljoni, siis 21 miljoni liiakrediidit Narwa silla tööde lõpetamiseks, mis Inglise-Balti affialetti pankrotti jäämise taqajärjel riigiehituste tulid ine. — igatahes laugelt üle 250 miljoni marqa. Ja wistiski tuleb neid liiakrediidid nõudmisi

weelgi. Nii muutis Riigikoogu ise eelarwe otsetohe pärast ta wastuwõtmiist — paberilipakats, mis midagi ei näita, ega kellelegi kohustaw ei ole. Sujukas näitus, kuidas kodanlus ise praeguste enamuserafondade näol hindab Riigikoogu ja seega kodanliht demokraatiat ning jelle walitjussworni — parlamentliht riigikorja — üldje.

Wiimajed nädalad pühendati seaduseelndude majandamijele, mille tõttu uusi seadusi tuli nagu külluse jarweft. Nii wdeti wastu hjaministeeriumi alalt: trükiseadus, awalikkude ettekannete seadus, seadus raamatukaupluste, lugemistubade, raamatukogude jne. kohta ning sellekohajed karistusmäärused, kus 30—50-tuhandelijed rahatrahwid ja arest 3—5 kuuni määratakse iga wäiksema kui efituse eest. Sellega on siis eeltähendatud ala „õna- ja trükivabaduse“ mõttes lõpuliht soomustatud. Odaji wdeti wastu sõjawäelaste antaju seadus, sõjawäele juurküki lasteplatšiks maawõdrändamijse seadus, sõjaajal kaitsemägede majapidamijes tekkinud kahjude (õigem seaduswastaste kulude ja raskamijste) riigi kanda wõtmiise seadus, wõlguewa normiwilja taunimijse seadus, millega põllumeeestele, kes toiduainete fitfikule ajal tõrkusid normiwilja andmast, teatawa piirini amnestia anti, jekt ei makswat wamü asju meele tuletada. Et töölise juhates jelle moraalil järele ei käida, näitaw Riigikoogu alles hiljuti üldijse poliitilijse amnestia seaduse tagasiwikkamijsega. Kalameeestele määrati 10 miljoni lamuandmijstis ja wäikemaapudajale rendilapjnguid, mida jenni on aastast aastast pikendatud, pikendati nüüdit ühe aasta wõrra endistel alustel. Meie rühma poolt efitatud isikumaakssu kaotamijse aduse eelndu liikati tagasi, jekt ei olla teada allikaid, millest katta see jumma (umbes 40 miljoni), mis isikumaakssust faadakse. Wisakrediitide puhul ei küsinud aga enamuserafonnad kordagi, millest katta need fajad miljoniid, mis määrati lisaks liqi 7-miljardilijsele eelarwele.

Meie rühma poolt efitatud põllutöölise tööaja ja palgaolude korraldamijse seaduse eelndu oli efinelijel luamijel päewaforras mitme nädala kestes, kuid kumagi ei jõutud jelle arutamijeni, jekt alati leidfid enamuserafonnad tarwiliku olewat koosoleku enne ära lõpetada. Nii jäi jee küsimus lahendamata, naau hingusele läinud Riigikoogu lahendamata jättis ka kōik teijed töötowate rahwahulkadesse puutuwad põlewad küsimused.

Arupärimijste ja küsimijste kaudu nõudis meie rühm jeletust põllutöömijni-

riht: riigistatud maade kajutamijse kohta Järwamaal ja Wiiljandimaal, kus maad on leidnud mõijamaadest faadud kohtade edasirentimijne ja nende wäljafurnamijne ning kohtade laastamijne üldje; kriminaalpolitseij ülemale eesõigustatud jõdurina maaandmijse kohta Järwamaal; endiste mõijatöölise kases tarwitada olewate maatükijde ülesütlemijse kohta; eesõigustatud „ajunitule“ poollemiljonilijse ehituslaenu andmijse kohta; teedemijniirist — raudtee kütteleadude töölisele ületunnidöö eest palga maksmata jätmijse kohta. Kōik need arupärimijed ja osa endistest on wastuwõtmatu. Nähtawasti ei pea walitus ega enamusrühmad tarwilikuss wastasriinale üldje enam wastata.

Põhiloikeb.

Pereheitmine alanud.

Neil päewil, kus Riigikoogu oma wiimajsed tunde elades juure hooga seaduseelnduid majandas, algas parempoolistest poliitilijstes ringfondades pereheitmine. Ukuje teqi põllumeeeste rühma liige Liimak, kes teatas ühel riigikoogu koosolekul ja hiljem ka ajalehtedes, et ta kogupõllumeeeste tolmü oma jalgadelt puistab, jekt jee rühm kaitsta ainult pangahärrade huwijid. Umbes jamal ajal teatas hjaminister, et ta rahwaerafonnast lahtub. Suuldawasti ei lõppeda pereheitmine weel jellega, waid need olla alles efinelijed pääjusejed. Kōneldakse nimelt, et põllumeeestekalupoegade pagenemijne põllumeeeste-pangahärrade leerijil weel odaji areneda, waatamata jelle peale, et „staja“ teatel kogupõllumeeeste kongrejs omi pangahärrajid olla kiitnud. Samal ajal piiluda aga minister Einbund, mitmed „erapoolatud“ ja tõderafonna tuusjad Strandmann ja Boolgi põllumeeeste poole.

üks waene patune.

Teatawasti astus Riigikoogu põllumeeeste rühmast hiljuti wälja jelle rühma liige E. Liimak, põhjendades oma jammu jellega, et „sinnapõllumeheid“ põrnuugi ei hooliwat tegefitu wäikepõllumehe huwidest. Riigikoogu 7. märtsi hommikutjel koosolekul oli jee „äratadunud poeg“ trahwiks oma patu ja efinimijse eest põllumeeeste poolt paigutatud häbipinki: oli asetatud eraldatud pulst Riigikoogu koosoleku jaali ühe siisjekäigu ukkelappi ja jeeal isitusti siis „ükki ja kogudest wäljajheidetuna“ jee waene patune ja efinimud hing — E. Liimak, otjekui elaw hoiatus: olge kindlad oma kogurühmas, muudu jatute finnasamasse häbipinki.

Häbipiut ei päästa!

Samal hommikul, kui Liinak häbipiinku paigutati, plakwatas Riigikoogu koosolekul toogupõllumeeste rühmast uus miin. toogupõllumeeste rühma liige, tegelik wäikepõllumees J. Stoppel Saaremaalt teatas, et ta põllumeeste rühmast lahtub, Riigikoogusse aga edasi jäädes. Lahtumise põhjusena nimetas ta Riigikoogu konetoolilt järgmisi asjaolusid: toogupõllumeeste wiimase kongressi kõned olnud niisõrd raswajad, et nad tal „topsu üle maffa ajanud“. Kõige raswajem aga olnud Hünersoni kõne. Mahaministri Westeli kongressi kõne lõpuga ei jaawat ta rahul olla jelles osas, kus Westel rõhutanud riigi ettevõtete mahamiüügi wajadust. „Selle all on muudugi mõeldud,“ ütles Stoppel, „et Riigikoogu põllumeeste rühma isjetulekul juurenemad ja riigi ettevõtete äraostjad põllumeeste rühmast on.“ Laidoner oma kongressi kõnes olla rõhutanud, et kongressil wastuõdetud töötawa teostamisel üks oja rahwast ära jurema ehk üles poodama peaks. Jürman olnud kongressil nagu Jürman ifka: sööb ja jalgab. Riigikoogu oli Jürman ihu ja hingega jelle poolt, et wäikepõllumehed oma käes harida olewa maatükete pealt peaks juuremat tulumafju maksma, kui juurte põllulahmakate omanikul hallpariuid. Kongressil aga jalanud ta kõit jelle maha. Kõrgemate sõjawäelaste autaju küsimust ei olla kongressil dieti arutada lastudki — ainult plakjutatud ja müratud. Kõit need kongressil awaldatud seisukohad kokku tegevat igale tegelikule wäikepõllumehele wõimatuks jääda toogupõllumeeste ridadesse.

Järgmisel Riigikoogu koosolekul paigutatakse J. Stoppel loomulikult Liinakile paari-meheks, ning need paar patust häbipiingil saawad olema kui faks keerubit kaitseks toogupõllumeeste määraval, et sealt keegi enam wälja lipjata ei julgeks.

„Töörahwa ühine wäerind“.

Kuudas taskufommunistid töörahwa ühiseft wäerinnast aru saawad ja kuudas nad jeda wäerinda jüwendawad ja laiendawad, jellest annawad liigse tunnistuse taskufommunistide omapärajad wõtted „Geslimaa Töörahwa Ühise Wäerinna Tegewuskomitee“ ülesannete täitmisel. Tähendatud tegewuskomitee, millega liitus ka meie partei keskkomitee ja Riigikoogu rühm, seadis endale ülesandeks laialdase ja ühtlase kihutustöö korraldamise pappide palgaseaduse wastu enne rahwahäälust. Selle ühise kihutustöö korraldusel oleks pidanud olema otse iseendast mõistetam, et tegewuskomiteesse koondunud rühmitused G. J. E. L. P-ga eesotsias kihutustööd tehes keel-

duwad oma harilikust sõimust ja materdami-seft meie partei juhtes. Aga taskufommunistid jaid jellest ühistööst jootu teijti aru. Kuudas nimeit, jelle kohta mõni pilt allpool.

Meie partei liige fms Jonas kõneles usuõpetuse küsimusest Lehties Jarmamaal. Oma kõnes ei puudutanud ta poole sõnagaagi töölisparteilisi wahetordi. Labiräätimise ajal jadas aga forraga ufjst ja afnast jesse keegi noorhärta, kes G. J. E. L. P. liige ja jeda Tallinnast oli komandeeritud kõnelejale wastu waidlema. Eadas jesse ja pistis otjekohe roõfima, näidates näpuga fms Jonase peale: „Wijate jee töölise äraandja wälja, trampige ta maha, wilistage ta wälja, nii nagu teewad Tallinna jeltjimehed“ jne. jne.

Koosolijad olid epalgu enam kui üllatatud jarnajest ülesastumiseft, teqid aga jiski lõpuks nii, nagu jootitas noorhärta, trampijid maha — käretegiija enese.

Fms Gustawson kõneles Alfres Tartumaal, piirdudes oma kõnes ainult usuõpetuse küsimuse käitamisejega. Kõne lõpul pistis taskufommunist Markward karjuma: „Kuradi metsjots, kuradi mädajots! Mis ja tuljed siia rahwast petma ja wõrgutamal!“ Kui fms Gustawson jarnaje sõinu wastu protesteeris, ruttas taskufommunist Sepre, kes Tartust oli komandeeritud kõnelejale wastu waidlema, seletama: härra Gustawsoni kõne wastu ei jaawat küll midagi welda, aga et kõneleja olla julenud liigi tuua kirjandust ja jeda koosolijale osta jootitanud, jellepärast tulla Markwardi pihta andmist igatepidi terwtada. Ühtlasi pakkis ta lahti oma kirjanduspaki ning kutjus koosolijaid osima temalt jeda tõsist ja ainuõndjastegewat. Mähe taskufommunisti käretegiija pihtaandmine aga lõppes jellega, et kumbagi neist lõpuks enam kõneleda ei lastud. Koosolijad tähendasid täie õigusega, et need faks kutjumata käretegiijat oma promofatsioonilise wäljaastumiseja ainult taewaliitlaste humides talitawad. Peale koosoleku lõppu pöörasid mitmed koosolijast fms Gustawsoni poole küsimiseja: mis põhjusel need faks käretegiijat wastu waidlemad ja usuõpetuse poolt on? Kus taskufommunistid wähegi jaid, seal katjusid nad meie riigikoogu rühma liigete poolt korraldatawatele kihutuskõsõlekutele teha niipalju takistusi kui wähegi wõisid: püüdisid teel finni kuulutusplanketid ja häwitafid ära, kiskufid maha koosoleku teadaanded jne. Kui mõni kohapealne G. J. E. L. P. mees juhustki poolkogemata meile liigi aitama kas ruumide kuulamises ehk koosõlekute teadaannete laialilaotamises, siis anti talle hiljem hirmus peapeju jarnaje „äraandliku“ tegewuse eest.

Seejuurde pussi- ja fiksijõuda, mida plaanikindlalt peeti kekkohast antud näpunäidete järele, ei tahtistanud aga taskufommuniste põrnugi tegewuskomitees ilma filmapilgutamata kõnelemast ühiseft kihutusstõõst ja selle üksmeelseft „juhtimiseft“ töörahwa ühise asja üldhumbes.

Rana küll muidu, aga ei mune.

Riigikoogu parempoolse tiirwa ja kekkoha meeleft on kõige kurjem patt Riigikoogus — kõnelemine. Nende normaaljhniti järele kõgatud ideaalne rahwajaadik on nii jumala lihtne loomakene: istub, nohiseb ja tõstab käit. Jseäraniis piinlikult peetakse seda tumuse põhimõtet filmas riigi eelarwete arutamise puhul. Majandusrühm terwes oma koosseius — kehaka Rasküllli isikus — ütles tänawuse eelarwete arutamise puhul eelarwekommissjonis lauja: juu kinni ja käsi püsti, kui minister midagi tahab! Cesti härra teab ise meist paremini mis ta tahab, ja härra ei taha midagi ilmaaegu.

Ja Riigikoogu enamuserakonnad ruttasidki täiel määral kajutama Rasküllli näpunäidet. Celarwete esimejel luqemisel Riigikoogu üldkoosolekul tehti üks wäikene winka-wõnka ja — keegi ei jaanud sõna peale üldaruandja. Celarwete teise luqemise õnnistas sisse härra Rana tööerakonnast sellejamas tummas wäikemismaimus. Nime järele pidi ta olema aruandja. Aga ta tegi selle asja palju lihtsamalt: wuristas waid eelarwest maha mõne tehewülje arwusid ja istus ning — aruandmismuna oliqi munemata jäänud. Tööerakonna tuujad aga ei jõudnud küllalt kiita oma Rana, kellel küll nii paljusubaw nimi, kes aga põhimõtte pärast ometi mitte ei mune.

Kroonika.

Töölisühisuse otus praeguse töörahwa ühise wäerinna kohta.

Uue-Rariste töölisühisus Pärnumaal on oma üldkoosolekul 4. weebr. j. a. ühelkäänel wastu wõtnud järgmise resolutsiooni poliitilise filmapilga kohta:

„Cesti kõusikkodanlus on peale tungimas terwel wäerinnal. Hallparunid maal ja wabrikandid linnas on kõik oma jõu ja oskuse mobiliseerinud, et häwitada wiimase kui wõidu, mille saawutanud töölised revolutsiooni läbi.

Uue-Rariste töölisühisus on äratundmises, et töölisklass, olles arwukiselt üle kodanlistest kihidest, juudab olla ähwardaw jõud ainult jedawõrd, kuiwõrd temas on tugew klassiline

ühistunne ja ühtekuuluwus, ja kuiwõrd ta endast kujutab lahutamata üksust. Jga omawaheline wõitlus töölisklassi ridades wäendab ta klassijõudu ja muudab nulliks ta wastupanekumõime kodanlujele.

Sellepärast nõuab Uue-Rariste töölisühisus, seisdes revolutsioonilise klassiwõitluse alusel, et praegused revolutsioonilised töölisparteid lõpetaksid omawahelised tülid ja põhendamata laimu, mida eriti praegune C. J. C. L. W. järjekorraliselt ja otse promofatsioonilist loobib endise C. J. C. L. W. wänemate ja tähtsamate tegelaste wastu, sellega lõhtudes töölisklassi revolutsioonilist tiiba ning nõrgestades Cesti töölisklassi revolutsioonilist wastupanekut pealetungawa kodanluje wastu.

Wõite seda arwesse wõttes otjustab ühifus niisugust taktikat hukka mõista ja loobuda igajuugustest kohustustest töölisklassi praeguse kefjorganijatsiooni wastu kunni tülifühimuse lõpetamiseni. Ühtlasi otjustab Uue-Rariste töölisühisus ajalehti „Tööline“ ja „Töö Täht“ mitte lugeda töörahwa ühise wäerinna häälekandjaks niikana, kui ei ole neis juudetud loobuda wastufutest waledest ning jõumust ning ei ole ajatud kõise töörahwa ühise wäerinna teostamisele, mille kaudu oleks loota kergitust töörahwa olukorrale.

Ainult tõeline töörahwa ühine wäerind, ainult tõeline töölisklassi ühtekuuluwus ja fraktsiooniliste tülide lõpetamine juudab töölisklassi jõudu suurendada pealetungawa kodanluje tagasilöömiseks kui ka töölisklassi ajaloolise ülesande — jotsialistliku korra teostamise — täitmiseks, mis wabastaks töölisklassi ja koogu inimkonna kõigist kapitalistliku korra kõidikuist.“

Toimetuse märkus: Ülaltoodud resolutsiooni otjustas Uue-Rariste töölisühisus laata awaldamiseks „Töölisele“, „Töö Tähele“ ja „Tööliliste Wõitlusele“. „Tööline“ ja „Töö Täht“, kellele resolutsiooni äratiri jaadeti kõhe peale ühifuse koosolekut, on kunni siamaani selle resolutsiooni sihilikult surnuks wäikunud. Diigne tunnistus, kuidas sealies kárategijate peres tõelise töörahwa ühise wäerinna majadust hinnatakse.

Taskufommunistid tööliliste huwide „kaitsemisel“.

Tallinna linnawolikogu koosolekul 1. weebr. j. a. on linnawalitjuse poolt ette pandud „puhastada“ Gogoli (Wabaduse) puies- teel nr. 4 asuwat maja linna awaliku raamatukogule. Et tähendatud majas peale teiste ajutuste ka Tallinna töölisorganijatsioonid („Tööliliste Kelder“) ja Tallinna Ühine Sai-

gekasja ajuvad, keda ähvardab uulitsale tõstmine, tegi J. E. L-p. linnawolikogu rühm ettepaneku jenni, kummi linnawolitjus ei ole muretsemud neile ajutusteile mastawaid ruume, jätta need jennistesje ruumidesje. Ettepanek jai poolt ja wastu ühepalju häält. Poolt hääletasid üürnikud, sotj.-dem., J. E. L-p. ja oja taskufommuniste, kuna teine oja erapooletuks jai, mille tõttu ka ettepanek läbi kuitus. Põhjujets, mikspärast need „remolutsioonilised eptajad“ poolt ei hääletanud, oli wist asjaolu, et ettepanek tehtj J. E. L-p. rühma poolt. Selge näitus taskufommunistide „remolutsioonilikkusej“ ja tööliliste huwide kaitsemijest.

Narwa kalewibabriku pensjonääride näljutamijest.

Sagedasti tuleb Narwa wabrikutes ette õnnetuid juhtumij, mis häwitawad töölise terve jõu. Seaduse järele peaks töölised pensjoni saama, kuid tegelikult muutub pensjoni saamine lihtjaks naljabeitmijest kannatanu üle.

Doome ainult paar nähtust kalewibabrikust, mis tõendawad, et Gesti demokraatliku wabariigi päimil kannatanute eest weel vähem hoolitakse, kui endijel ajal ja pensjonääridel weel vähem mõimalusi oma õiguste kaitsemijest, kui wanasti.

Õsimene neist juhtumijest oli järgmine. Talwel lõikas jaewesti freisijaag ühel noorelmehel kaks sõrme otjast ära sellepärast, et jae ümber ühtki kaitset ei olnud. Oli täiesti selge, et siin õnnetus wabrikandi jüü läbi tekkis. Kuid jelle asemel, et noorele mehele pensjoni maksma hakata, tekitab uurimine juba mitu kuud ning ei ole teada, kelle kaituks asi lõpeb.

Uga ka need õnnelikud õnnetud, kellele juba pensjon määratud, ei oska kuidagi sellega ära elada. Mõni ostka tagasi jai kalewibabriku rahwamaja ehitamij juures üks töölilistest jurma, kelle naisele ja kabele alaealijele lapsele määrati 35 rubla kuus toetust. Müüd, kus rahakurs hoopis teine on mõrrelses Wene ajaga, maksetakje jellele perekonnale ifka alles 35, kuid mitte kuubrubla, waid paberimarka.

Õnnetu naine on kõif ametiasutused ja töökaitse kohad läbi käinud, kuid midagi ei aita.

Kuidas aga 1 marka 17 penniga kolm inimest päewas ära elada saawad, see on mõistatus, mida ükski wabariigi poliitikatarel mõista ei oska.

Mõnda siis, kas ei anta üldise pensjoni, meeretades jüü õnnetujuhtumijest eest töölise peale, ehk määratakse jälle pensjon, millega elada ei saa. Nii kui ka teisiti on tööline

ifka hädas. Ja siin tihtawad weel mõned härrasmehed uhkustada, et Gesti hoolitjemat tööliliste eest enam kui mujal.

Üks kannatajatest.

Tartu linna huwid ja erafondade kasud.

Rahwerafondlik linnawalitjus on juba mitmendat korda linnawolikogu ees waga imelikude seijutohtadega ennenud, kus jagebastei wahje linna huwide ja erafonna kasjude wahel peaaegu ära kaob.

Mõnda esineti 28. jaan. linnawolikogu ees jällegi ühe uue numbriga, nimelt taheti Sadulüla ja Sootaga mõisate päralt olemad linna talud maha müüa, jellest hoolimata, et need talud linnale kaunistese summa jisse toowad. Kes neid talusid osta oleks jõudnud — on selge: mitte mõni pops wõi maatamees, waid kindlasti mõni maaliitlik wõi rahwerafondlik hallparun.

See ettepanek aga ei läinud läbi, mis rahwerafonnale kannataja ihuse tõmbas. Et jellele ettepanekuse kõige ägedamini wastu astujid ijejeiswad sotjalistid Kala ja Jaaska, siis taheti neile ka kätte maksja, eriti aga linna kontrolöörile Kalale, kes oma energilijse tegevujega rahwerafondlaste musti jaherduse asju päewawalgele weab.

Et temale aga tehti ligi ei pääsetud, siis kisti tema palka maha. Kuid ärgu ometi arwatagu, et niijuguse mandõwriga juudetakse meie juud julguda. Kontrolöör saab praegu sama agaralt oma kohut täitma kui ennegi. Müü äga tõendas see kättemakju sihis tehtud käripimine ainult jeda wäiklust ja nõrujst, millega parempooljed hakkama saawad.

Mis aga eriti palkade tõstmijesje punktub, siis tehti jeda siin niisama, kui igal pool mujalgi. Nimelt kõrgepalgalistele linnaõhadele pandi palka rohkem juure, kui ühe vähema teenija kogu kuupalk wälja teeb, jelle eest tõsteti aga vähemate ametnikkude palkasid waevalt mõnesaja marka mõrra. Waistab, nagu mõtaks linnawalitjus ametnikkude palgakõrgendust ainult jelleks ette, et enesjele ametnikkude palgakõrgendamijse jildi all määratumalt palka tõsta. Palkade wahed on iagatahes nii suured, et töörõkuse ja wastutawõega jeda kuidagi õigustada ei saa.

Mõigis meis küsimustes on alati parema tihwaga wahlwast jammu pidanud ka üürnikud. Kuidas niijugune teqwõis aga kokkõlas on üüriliste huwidega, jellest ei juuda keegi aru saada.

Wastutaw toimetaja: Oskar Gustawson.
Wäljaandja: Jhes. Coif. Töölispartei Keskkomitee.